

Prawidłowa aplikacja sprzętu stomijnego

Wybierając sprzęt stomijny – niezależnie od rodzaju stomii – na początku należy zwrócić szczególną uwagę na płytkę stomijną.

Stomia u każdego pacjenta wygląda inaczej. Jelito może być zapadnięte lub wystające z powłok brzusznych, umiejscowione na brzuchu w różnej lokalizacji, może mieć różną wielkość i kształt. Dlatego odpowiednie dopasowanie płytki stomijnej jest bardzo ważne i należy to zrobić indywidualnie dla każdego pacjenta.

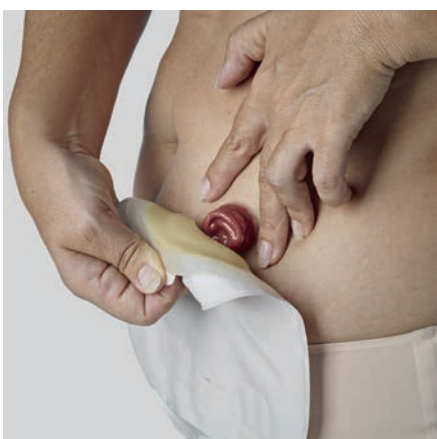
Warto zapoznać się z czterema etapami dotyczącymi prawidłowego doboru, dopasowania, przyklejania przylepca oraz zdejmowania sprzętu stomijnego.

KROK 1 – wybór odpowiedniego rodzaju płytki

Wybierając płytkę stomijną należy przede wszystkim zwrócić uwagę na to, jak umiejscowiona jest stomia względem powierzchni brzucha. Płytkę płaską przeznaczoną jest do stomii prawidłowej, czyli takiej, która „wystaje” – tu jest najmniejsze ryzyko podciekania treści pod przyklepiec. Płytkę z wypukłością (tzw. convex) polecana jest szczególnie w przypadku osób, które mają stomię umiejscowioną w fałdzie. Płytkę concave, dzięki elastycznemu przyklepcowi i wygiętej płytce stomijnej w kształcie gwiazdy idealnie dopasowuje się do wypukłych kształtów ciała. Pamiętajmy, że dopasowanie odpowiedniego rodzaju płytki to bardzo ważny i podstawowy element doboru sprzętu stomijnego.

Nie tylko za duże docięcie otworu może powodować podrażnienia. Jeżeli płytka będzie źle docięta i jej otwór będzie za mały, przyklepiec będzie uciskał jelito, powodując dyskomfort lub ból. Nie każda stomia ma okrągły kształt, często wyłonione jelito kształtem przypomina elipsę – wtedy gotowe docięcie może nie pasować i powodować podciekanie. Możliwość samodzielnego docięcia przylepca jest dużą zaletą sprzętu stomijnego, ponieważ można go idealnie i indywidualnie dopasować do każdej stomii.

KROK 2 – dopasowanie otworu w przylepcu

Prawidłowe wycięcie otworu umożliwia zabezpieczenie przed podciekaniem treści stomijnej pod płytkę, a tym samym chroni przed podrażnieniami skóry w okolicach stomii. Przed zmianą sprzętu stomijnego należy zmierzyć średnicę stomii. Do pudełek z workami stomijnymi dołączane są papierowe miarki, dzięki którym w łatwy sposób można sprawdzić, jaka jest średnica przetoki. Należy dociąć otwór w płytce odpowiednio do zmierzonej średnicy. Częste pomiary są szczególnie ważne u nowych pacjentów, gdyż nawet przez kilka tygodni po operacji stomia może się obkurczać i zmieniać swój kształt, a nawet umiejscowienie względem powłok brzusznych. Prawidłowo wycięty otwór w przylepcu powinien być o ok. 1 mm większy niż zmierzona średnica stomii, ponieważ podczas wydzielania treści jelito pracuje i może się delikatnie rozszerzać. Nie tylko za duże docięcie otworu może powodować podrażnienia. Jeżeli płytka będzie źle docięta i jej otwór będzie za mały, przylepiec będzie uciskał jelito, powodując dyskomfort lub ból. Do wycięcia przylepca najwygodniej skorzystać z nożyczek stomijnych, które są delikatnie zakrzywione i mają zaokrąglony wierzchołek, dzięki czemu zabezpieczają przed ewentualnym uszkodzeniem (przebiciem) workiczka oraz tworzeniu się „zadziorów krawędzi wycinanego otworu”.

KROK 3 – przyklejanie sprzętu

Większość płytek stomijnych jest wykonana z tworzywa zwanego hydrokoloidem. Hydrokoloidowe przylepce w sprzęcie stomijnym są przyjazne dla skóry, mają właściwości pochłaniające wilgoć i dobrze trzymają się na skórze, nie powodując uczuleń. Tego typu przylepce pod wpływem ciepła stają się bardziej elastyczne i łatwiej jest je przykleić do skóry, dlatego zawsze przed zerwaniem folii ochronnej warto delikatnie go rozgrzać (np. poprzez przytrzymanie przylepca pod pachą lub trzymając kilka sekund między dłońmi). Przyklejając płytkę do skóry brzucha dobrze jest ją dodatkowo, delikatnymi ruchami, „wmasować”, tak aby się lepiej dopasowała. W taki sposób przygotowany i przyklejony sprzęt stomijny powinien się świetnie trzymać i chronić skórę przed podciekaniem, a także być wygodny dla pacjenta i zapewniać poczucie bezpieczeństwa.

KROK 4 – zdejmowanie sprzętu stomijnego

Worki dwuczęściowe zmienia się przeciętnie raz na dwa dni, a płytkę 1-2 w tygodniu, natomiast worki jednoczęściowe – raz na 2-3 dni. Aby odkleić płytkę warto użyć środka do odklejania przylepca. Zużyty worek odkładamy do torebki przygotowanej specjalnie do tego celu. Skórę wokół stomii należy przetrzeć chusteczką, a następnie osuszyć i przykleić nową, dociętą na wymiar płytkę.

CODZIENNA HIGIENA STOMIKA

Pielęgnacja stomii może różnić się w zależności od jej rodzaju. Powikłania, które mogą wystąpić w wyniku nieodpowiedniej higieny to m.in.: podrażnienie skóry przez treść jelitową i odparzenia skóry (na skutek zbyt rzadkiej wymiany sprzętu stomijnego). Brak higieny może też skutkować przykrym zapachem, który pojawia się gdy worek nie jest systematycznie zmieniany. To z kolei może być uciążliwe zarówno dla pacjenta, jak i jego otoczenia.

Urostomia – jest to przetoka najbardziej aktywna, mocz wypływa niemalże przez cały czas, dlatego trudność zaopatrzenia takiej stomii jest duża i wymaga wprawy. Najlepiej wszystkie czynności związane z pielęgnacją urostomii wykonywać w godzinach porannych, wtedy kiedy po przespanej nocy i zmniejszonej ilości wypijanych płynów przetoka jest najmniej czynna. Czas zmniejszonej aktywności urostomii pozwala na dokładne przygotowanie i osuszenie skóry przed naklejeniem woreczka.

Ileostomia – treść jelitowa produkowana przez tę stomię ma rzadką konsystencję, czasami płynną, bogatą w dużą ilość enzymów trawiennych, co czyni ją agresywną dla skóry wokół stomii. Bardzo często po wyłonieniu ileostomii dochodzi do podrażnień skóry przez treść stomijną, a rezultatem tego jest brak możliwości przyklejenia sprzętu stomijnego. Takie

podrażnienia mogą powstać już nawet po kilkudziesięciu minutach działania treści jelitowej na skórę. Jest to bardzo istotny problem. Należy bezwzględnie zabezpieczać ileostomię, tak aby uniknąć podciekania treści jelitowej, a worek zmieniać tak często jak tylko jest to konieczne. Pomocne jest także stosowanie akcesoriów do uszczelniania stomii, czyli preparatów takich jak pasty i krążki uszczelniające.

Kolostomia – treść jelitowa produkowana przez tę stomię ma konsystencję gęstą, zwykle stałą, nie jest tak wysycona enzymami trawiennymi jak treść z ileostomii, co czyni ją łagodniejszą dla skóry wokół stomii.

Podrażnienia skóry w tych okolicach zdarzają się rzadko. Nie oznacza to jednak, że treść jelitowa kolostomii nie podrażnia skóry. Podrażnia, ale jej działanie na skórę musi być długotrwałe.

TAK JAK
PIELĘGNUJEMY
SWOJE CIAŁO, TAK TEŻ
POWINNIŚMY DBAĆ
O CZYSTOŚĆ OKOLIC STOMII.
WŁAŚCIWA PIELĘGNACJA
I ODPOWIEDNIA HIGIENA STOMII
ORAZ SKÓRY WOKÓŁ NIEJ
POZWALA NA ZNACZĄCE
ZMNIJSZENIE RYZYKA
POJAWIENIA SIĘ
POWIKŁAŃ.

Zasady podstawowej codziennej pielęgnacji – o czym trzeba pamiętać?

- Worek stomijny należy w miarę możliwości wymieniać w pomieszczeniu, w którym dostępna jest umywalka i toaleta.
- Wszystkie potrzebne akcesoria należy przygotować przed przystąpieniem do czynności pielęgnacyjnych i odklejeniem sprzętu stomijnego.
- Płytkę przylepca należy dociąć do wielkości stomii.
- Po odklejeniu worka należy dokładnie umyć skórę wokół stomii wodą z mydłem, następnie dokładnie ją osuszyć. Na okolice stomii nie wolno aplikować preparatów na bazie spirytusu, benzyny aptecznej czy innych preparatów do odtłuszczania skóry. Pomagają one tylko pozornie, powodując krótkotrwałe odtłuszczenie, a następnie podrażnienie skóry. W efekcie możemy doprowadzić do sytuacji, w której sprzęt przestanie się trzymać.
- Do mycia skóry wokół stomii nie należy także stosować chusteczek pielęgnacyjnych dla niemowląt, ponieważ mają właściwości natłuszczające. Na rynku dostępne są specjalne chusteczki do oczyszczania skóry wokół stomii. Używanie takich chusteczek jest jak najbardziej zalecane.
- Na umytą i osuszoną skórę wokół stomii nie należy stosować tłustych kremów, balsamów, oliwek, gdyż uniemożliwią przyklejenie nowego worka. Można stosować kosmetyki do pielęgnacji skóry wokół stomii, ale tylko takie, które są do tego przeznaczone.
- Po każdorazowej zmianie worka należy dokładnie umyć ręce.
- Bez obaw można brać prysznic oraz kąpiel w wannie. To osoba ze stomią decyduje, czy do kąpeli zdejmie worek czy nie. Nie ma przeciwwskazań, aby brać prysznic czy kąpiel w wannie także po zdjęciu worka stomijnego. Należy tylko pamiętać, aby woda, która ma bezpośredni kontakt ze śluzówką jelita, nie była za gorąca, ponieważ może dojść do poparzeń. Śluzówka jelita jest zdecydowanie mniej odporna na działanie temperatury niż skóra. Woda powinna mieć temperaturę nie wyższą niż 40 stopni Celsjusza.
- Jeżeli skórę brzucha porastają włoski, a mogą one zmniejszać właściwości przyklepne sprzętu stomijnego, należy pozbyć się ich za pomocą golarki lub depilatora. Nie zaleca się używania kremów depilujących, gdyż często doprowadzają do podrażnień i alergii.
- Zaleca się ogrzanie przylepca w dłoniach przed bezpośrednim przyklejeniem go na skórę.
- Worek stomijny nie musi być zmieniany codziennie, chyba, że sytuacja tego wymaga (np. gdy treść jelitowa podcieka lub przyklepiec worka stracił szczelność z innego powodu).
- Zawsze przed podjęciem aktywności czy wyjściem z domu należy sprawdzić, czy sprzęt stomijny znajduje się na odpowiednim miejscu i czy nie stracił szczelności.

WŁAŚCIWA
PIELĘGNACJA
I ODPOWIEDNIA HIGIENA
STOMII ORAZ SKÓRY
WOKÓŁ NIEJ POZWALA
NA ZNACZĄCE
ZMNIJSZENIE RYZYKA
POJAWIENIA SIĘ
POWIKŁAŃ.

Jeśli masz pytania lub potrzebujesz pomocy,
zadzwoń do nas pod bezpłatny numer telefonu.
Bezpłatna Infolinia Coloplast 800 300 300,
czynna od poniedziałku do piątku w godzinach 8.00 – 18.00.

Zachęcamy do zapoznania się z informacjami dla osób z wyłonioną stomią w artykułach na naszej stronie magazynu „Kolory Życia”
– www.koloryzycia.com.pl